

POSTANOWIENIE

Dnia 20 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejcki

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 20 września 2023 r.,
sprawy **E.P.**,
skazanego z art. 258 § 3 k.k. i in.,
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z dnia 30 stycznia 2023 r., sygn. akt II AKa 218/22,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach
z dnia 17 stycznia 2022 r., sygn. akt XXI K 253/19,

p o s t a n o w i ł :

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego E.P. kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Katowicach wyrokiem z dnia 17 stycznia 2022 r., sygn. akt XXI K 253/19:

1. uznał oskarżonego E.P. za winnego popełnienia zarzuconego mu, a opisanego w punkcie I aktu oskarżenia czynu, polegającego na tym, że w okresie co najmniej od października 2008 r. do 10 czerwca 2011 r. w miejscowości Ć. oraz innych miejscowościach na terenie Polski, jak też na terenie Wielkiej Brytanii, założył i kierował zorganizowaną grupą

przestępczą, w której udział brali J.W., M.S. oraz inne ustalone i nieustalone osoby, a której celem było dokonywanie przestępstw skarbowych w postaci przemytów wyrobów tytoniowych ukrywanych w tzw. patentach przemysłowych, z terenu państw nienależących do Unii Europejskiej na teren Polski i innych państw Unii Europejskiej, w tym Wielkiej Brytanii, bez zgłoszeń celnych i oznaczenia towarów znakami akcyzy oraz uchylania się od opodatkowania wyrobów tytoniowych i tym samym narażenia podatków na uszczuplenie, tj. czynu wyczerpującego ustawowe znamiona przestępstwa z art. 258 § 3 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. i za to na mocy art. 258 § 3 k.k. wymierzył mu karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

2. uznał oskarżonego E.P. za winnego popełnienia zarzuconego mu, a opisanego w punkcie II aktu oskarżenia czynu, polegającego na tym, że w okresie od 4 czerwca 2011 r. do 10 czerwca 2011 r. w Ć. i innych miejscowościach na terenie kraju oraz na terenie Wielkiej Brytanii, kierując zorganizowaną grupą przestępczą, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu tego samego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami z podziałem na role, nie dopełniając ciążącego na nim obowiązku celnego, zorganizował i brał udział w dwóch przemytach polegających na sprowadzeniu wbrew przepisom ustawy wyrobów tytoniowych na teren Rzeczypospolitej Polskiej z państw spoza Unii Europejskiej, a następnie przewożeniu ich na teren innych państw Unii Europejskiej, w tym Wielkiej Brytanii, bez przedstawienia tych wyrobów organowi celnemu lub zgłoszenia celnego oraz bez ich uprzedniego oznaczenia polskimi znakami skarbowymi akcyzy, jak też znakami skarbowymi państw docelowych, w ilości 4.587.600 sztuk papierosów różnych marek, ukrytych w tzw. patentach przemysłowych, w ten sposób, że ww. wyroby tytoniowe były dostarczane na teren Polski, a następnie ukrywane w samochodach jadących do Wielkiej Brytanii; a także będąc podatnikiem, uchylał się od opodatkowania, nie ujawniając właściwym organom przedmiotu i podstawy opodatkowania i nie składając deklaracji podatkowych, w wyniku czego uszczuplił należności publicznoprawne, w

łączonej kwocie 3.475.697 zł, w tym cło w kwocie 105.698 zł, podatek VAT w kwocie 684.241 zł oraz należny podatek akcyzowy w kwocie 2.685.758 zł, czym działał na szkodę Skarbu Państwa oraz budżetu Wspólnoty Europejskiej, przy czym doszło do ujawnienia następujących przemytów:

1. w dniu 4 czerwca 2011 r. w R., zatrzymano pojazd o nr rej. [...] oraz naczepę o nr rej. [...], którego kierowcą był R.A., wewnątrz którego w profesjonalnie wykonanej skrytce ujawniono 3.900.000 sztuk papierosów marki [...] z ukraińskimi znakami akcyzy oraz 7.600 sztuk papierosów marki [...] bez znaków akcyzy z hiszpańskimi ostrzeżeniami zdrowotnymi, ukryte w naczepie pojazdu wewnątrz przewożonego tam kondensatora przemysłowego, w wyniku czego doszło do uszczuplenia należności podatkowych Skarbu Państwa oraz budżetu Wspólnoty Europejskiej w łącznej kwocie 2.960.510 zł, w tym cło w kwocie 90.031 zł, podatek VAT w kwocie 582.819 zł oraz należny podatek akcyzowy w kwocie 2.287.660 zł;
2. w dniu 10 czerwca 2011 r. w D. zatrzymano zestaw, to jest pojazd o nr rej. [...] wraz z naczepą o nr rej. [...], którego kierowcą był G.K., wewnątrz którego, w podłodze naczepy ujawniono 680.000 sztuk papierosów marki [...] z ukraińskimi znakami skarbowymi akcyzy, w wyniku czego doszło do uszczuplenia należności podatkowych Skarbu Państwa oraz budżetu Wspólnoty Europejskiej w łącznej kwocie 515.187 zł, w tym cła w kwocie 15.667 zł, podatek VAT w kwocie 101.422 zł oraz należny podatek akcyzowy w kwocie 398.098 zł;

tj. czynu wyczerpującego ustawowe znamiona przestępstwa skarbowego z art. 86 § 3 k.k.s. w zw. z art. 54 § 1 k.k.s. w zw. z art. 63 § 2 k.k.s. przy zastosowaniu art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. i w zw. z art. 37 § 1 pkt 1 i 5 k.k.s. w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2017 r. w zw. z art. 2 § 2 k.k.s. i za to na mocy art. 54 § 1 k.k.s. przy zastosowaniu art. 7 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1 i 5 k.k.s. i art. 38 § 2 pkt 1 k.k.s. oraz art. 23 § 1 i 3 k.k.s. w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2017 r. przy zastosowaniu art. 2 § 2 k.k.s. wymierzył mu karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 400 stawek dziennych przyjmując, że jedna stawka dzienna jest równa kwocie 150 zł;

3. na mocy art. 85 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. oraz w zw. z art. 20 § 2 k.k.s. i art. 39 § 1 i § 2 k.k.s. połączył wymierzone w pkt 1 i 2 jednostkowe kary pozbawienia wolności i orzekł wobec oskarżonego E.P. karę łączną 2 lat pozbawienia wolności;
4. na mocy art. 32 § 1 k.k.s. orzekł wobec oskarżonego E.P. środek karny w postaci ściągnięcia równowartości pieniężnej przepadku przedmiotów pochodzących bezpośrednio z przestępstwa skarbowego w kwocie 183.504 zł, w związku z przypisanym mu w punkcie 2 wyroku przestępstwem z art. 86 § 3 k.k.s. w zw. z art. 54 § 1 k.k.s. w zw. z art. 63 § 2 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. i w zw. z art. 37 § 1 pkt 1 i 5 k.k.s. – solidarnie z J.W. i M.S. – skazanymi prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 20 czerwca 2016 r., sygn. XXI K 226/14, zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 16 marca 2017 r., sygn. II Aka 509/16;
5. na mocy art. 113 § 1 k.k.s. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. i w zw. z art. 44 § 1 pkt 2 i § 2 k.k.s. umorzył postępowanie karne o czyn polegający na tym, że w dniu 9 października 2008 r. w Ć. i innych miejscowościach na terenie kraju oraz na terenie Wielkiej Brytanii w H., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami z podziałem na role, nie dopełniając ciążącego na nim obowiązku celnego, zorganizował i brał udział w przemyśle polegającym na sprowadzeniu wbrew przepisom ustawy wyrobów tytoniowych na teren Rzeczypospolitej Polskiej z państw spoza Unii Europejskiej, a następnie przewożeniu ich na teren innych państw Unii Europejskiej, w tym Wielkiej Brytanii, bez przedstawienia tych wyrobów organowi celnemu lub zgłoszenia celnego oraz bez ich uprzedniego oznaczenia polskimi znakami skarbowymi akcyzy, jak też znakami skarbowymi państw docelowych, w postaci papierosów ukrytych w tzw. patencie przemysłowym, w ten sposób, że w dniu tym zatrzymano pojazd o nr rej. [...] oraz naczepę o nr rej. [...], którego kierowcą był P.W., wewnątrz którego ujawniono 1.405.060 sztuk papierosów marki [...], ukrytych pod warstwą deklarowanego ładunku, którym były akumulatory, w wyniku czego doszło do uszczuplenia należności publicznoprawnych Skarbu

Państwa oraz budżetu Wspólnoty Europejskiej w łącznej kwocie 424.124,90 zł, w tym cła w kwocie 70.005,90 zł, podatek VAT w kwocie 98.398.10 zł oraz należny podatek akcyzowy w kwocie 255.720,90 zł, tj. o przestępstwo skarbowe z art. 86 § 3 k.k.s. w zw. z art. 54 § 1 k.k.s. w zw. z art. 63 § 2 k.k.s. przy zastosowaniu art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt. 1 i 5 k.k.s. w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2017 r. w zw. z art. 2 § 2 k.k.s.;

6. na mocy art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. B.B. kwotę 2.878,20 zł tytułem zwrotu niepokrytych kosztów obrony z urzędu udzielonej oskarżonemu E.P. w postępowaniu przygotowawczym i sądowym;
7. na mocy art. 627 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. oraz art. 2 ust. 4 i art. 3 ust. 1 oraz art. 6 i 21 pkt 1 ustawy z dnia 23.06.1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz.U. z 1983 r. Nr 49, poz. 223 ze zm.) zasądził od oskarżonego E.P. na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe obejmujące częściowe wydatki w kwocie 2.100 zł oraz opłatę w kwocie 12.300 zł, zwalniając go od ponoszenia kosztów postępowania w pozostałym zakresie, obciążając nimi Skarb Państwa.

Z powyższym wyrokiem nie zgodzili się obrońcy E.P., zaskarżając powyższe orzeczenie w całości. Adw. B.B. powyższemu wyrokowi zarzuciła:

1. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k., art. 410 k.p.k., art. 424 § 1 k.p.k. i art. 20 k.k. przez:
 1. wybiórcze potraktowanie dowodów, pominięcie istotnych dowodów korzystnych dla oskarżonego, stosowanie niejednakowych kryteriów oceny dowodów,
 2. skoncentrowanie się na dowodach z postępowania prowadzonego przez Sąd Okręgowy w Katowicach pod sygnaturą akt XXI K 226/14, choć wymagały krytycznej oceny, natomiast nieufne odniesienie się do dowodów z postępowania sądowego, ze szczególnym uwzględnieniem zeznań świadków: M.S., co sugeruje kierowanie się uprzednio zapadłym wyrokiem w sprawie w stosunku do innych osób, gdzie

eksponowany był z nazwiska oskarżony E.P., choć nie brał on udziału w sprawie,

3. niewyjaśnienie licznych sprzeczności, zwłaszcza w relacjach w postępowaniu sądowym prowadzonym przez Sąd Okręgowy w Katowicach pod sygnaturą akt XXI K 226/14 i niniejszym postępowaniu sądowym, ze szczególnym uwzględnieniem zeznań świadków, które to relacje są sprzeczne same w sobie i pomiędzy tymi osobami i które są tak liczne i istotne dla oskarżonego, że nie sposób na to przystać;
4. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, a mianowicie przez:
 1. błędne ustalenie, że oskarżony wypełnił dyspozycje wymienionych w kwalifikacji prawnej czynów, co pozostaje w sprzeczności z dowodami przeprowadzonymi w sprawie, które wykluczają te ustalenia,
 2. błędne ustalenie, że oskarżony brał udział w zorganizowanej grupie przestępczej i pełnił w niej rolę kierowniczą bez jakiegokolwiek dowodu, gdyż żaden ze świadków tego faktu nie przyznał, co więcej M.S. nie podtrzymał zeznań złożonych w sprawie prowadzonej przez Sąd Okręgowy w Katowicach pod sygnaturą akt XXI K 226/14, a świadek S.Ś. w dniu 4 sierpnia 2021 r. zeznał, że „Pan S. podnajmował od nas plac w Anglii i tam przyjeżdżali i odbierali od niego papierosy. Ja na początku nie brałem w tym udziału, dopiero później. To było z inicjatywy pana M.S. O tych przemytach to informował mnie pan S. i o tym co mam robić, nie rozmawiałem o tym z tym E. Ja mogę powiedzieć, że to pan S. był tak jakby „mózg główny”. Nie mogę nic powiedzieć o ich powiązaniach czy zależnościach.”,
 3. błędne stwierdzenie, że oskarżony kierował tym, co robili uczestnicy zorganizowanej grupy przestępczej, w tym działaniami M.S.,
 4. błędne ustalenie, że najwyższe miejsce w przemyśle wyrobów tytoniowych zajmował E.P., że dysponował on środkami finansowymi pozwalającymi na zakup papierosów, że zajmował się organizacją rozładunku papierosów w Wielkiej Brytanii, współpracował z innymi

osobami, które te papierosy od niego odbierały (brak jakichkolwiek dowodów potwierdzających te okoliczności);

5. z ostrożności procesowej rażąca niewspółmierność kary orzeczonej w wymiarze 2 lat pozbawienia wolności, gdyż prawidłowa ocena okoliczności dotyczących jej wymiaru uzasadniała jej orzeczenie w niższej wysokości.

Z kolei adw. A.M. podniósł zarzuty:

1. obrazy przepisów postępowania, która mogła mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj. 7 k.p.k., poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodu w postaci wyjaśnień oskarżonego E.P. i bezpodstawne nie danie wiary wyjaśnieniom oskarżonego w zakresie w którym wyjaśnia, iż poznał on M.S. oraz J.W. dopiero pod koniec 2011 r., jak również w zakresie, iż nie miał on wiedzy na temat przemytu papierosów przez ww. osoby, w sytuacji gdy wyjaśnienia te są spójne i konsekwentne, zgodne z zeznaniami J.W. złożonymi w toku postępowania sądowego na rozprawie w dniu 12 maja 2021 r., który to wskazuje, iż poznał oskarżonego E.P. w późniejszym okresie niż datowane są zarzucane oskarżonemu czyny, co doprowadziło do bezzasadnego ustalenia, iż oskarżony E.P. dopuścił się zarzucanych mu czynów wskazanych w punkcie I i II aktu oskarżenia;
2. obrazy przepisów postępowania, która mogła mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez uznanie za wiarygodne wyjaśnień M.S. złożonych w toku postępowania przygotowawczego w szczególności zakresie którym wyjaśnia, iż pozyskaniem papierosów jak i ich dystrybucją na terenie Wielkiej Brytanii zajmował się oskarżony E.P., oraz iż to oskarżony dawał mu wytyczne co do transportów, jak również ustalał wynagrodzenie które ma otrzymać M.S. za przeładunku, ukrycie papierosów oraz ich transport na terytorium Wielkiej Brytanii, w sytuacji gdy w zeznaniach złożonych w charakterze świadka w postępowaniu sądowym w sprawie o sygn. akt: XXI 253/19 świadek ten nie podtrzymuje złożonych przez siebie wyjaśnień w toku postępowania przygotowawczego, zaprzecza okolicznościom w nich wskazanym. Taka postawa świadka winna prowadzić do uznania, iż wyjaśnienia złożone w toku postępowania przygotowawczego nie spełniają waloru wiarygodności, zwłaszcza, iż w chwili kiedy były

składane ówczesnie podejrzanym M.S. posiadał interes prawny i faktyczny w umniejszaniu swojej roli w przestępczym procederze oraz przypisywaniu roli kierownictwa zorganizowaną grupą przestępczą innej osobie tj. oskarżonemu E.P., co doprowadziło do bezzasadnego ustalenie, iż oskarżony E.P. dopuścił się zarzucanych mu czynów wskazanych w punkcie I i II aktu oskarżenia;

3. obrazy przepisów postępowania, która mogła mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez całkowite zbagatelizowanie zeznań świadka P.W. w zakresie w którym zeznaje, iż M.S. pomagał Polak mieszkający w Anglii, co wskazuje, iż oskarżony E.P. nie założył i nie kierował zorganizowaną grupą przestępczą w skład której wchodził M.S., J.W. oraz inne ustalone i nieustalone osoby, co doprowadziło do bezzasadnego ustalenia, iż oskarżony E.P. dopuścił się zarzucanych mu czynów wskazanych w punkcie I i II aktu oskarżenia;
4. obrazy przepisów postępowania, która mogła mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj. 7 k.p.k., poprzez uznanie zeznań świadka J.W. złożonych na rozprawie w dniu 12 maja 2021 r. za niewiarygodne, w sytuacji gdy świadek wprost wskazuje na logiczne motywy którymi kierował się M.S. w składanych wyjaśnieniach, w których opisywał rzekomy udział świadka w przestępczym procederze, co doprowadziło do bezzasadnego ustalenia, iż oskarżony E.P. dopuścił się zarzucanych mu czynów wskazanych w punkcie I i II aktu oskarżenia;
5. obrazy przepisów postępowania, która mogła mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez całkowite zbagatelizowanie zeznań świadka S.Ś. złożonych na rozprawie w dniu 4 sierpnia 2021 r. w zakresie w którym świadek zeznaje, iż „Ja mogę powiedzieć, że to Pan S. był tak jakby „mózgiem głównym”” co doprowadziło do całkowicie bezzasadnego ustalenia, iż oskarżony E.P. założył i kierował zorganizowaną grupą przestępczą w której udział brał J.W., M.S. oraz inne ustalone i nieustalone osoby, jak również bezzasadnego ustalenia, iż oskarżony E.P. dopuścił się zarzucanych mu czynów wskazanych w punkcie I i II aktu oskarżenia;

6. obrazy przepisów postępowania, która mogła mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez całkowite zbagatelizowanie zeznań świadka P.S.1., W.S. złożonych w toku rozprawy w dniu 14 lipca 2020 r., w których świadkowie wyjaśniają, iż M.S. zapytany o znajomość z oskarżonym E.P. zaprzeczał aby znana mu była tak osoba, co doprowadziło do bezzasadnego ustalenia, iż oskarżony E.P. dopuścił się zarzucanych mu czynów wskazanych w punkcie I i II aktu oskarżenia.

W konsekwencji tak podniesionych zarzutów, każdy z obrońców wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego E.P. od zarzucanych mu w akcie oskarżenia czynów.

Po rozpoznaniu powyższych środków zaskarżenia, Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 30 stycznia 2023 r., sygn. akt II AKa 218/22 utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, rozstrzygając jednocześnie o kosztach procesu za postępowanie odwoławcze.

Kasację od tego orzeczenia wywiodła obrońca skazanego – adw. B.B., podnosząc zarzuty:

1. rażącej obrazy prawa procesowego, która mogła mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 433 § 2 k.p.k., art. 457 § 3 k.p.k. i art. 6 k.p.k., przez wyrażenie błędnego poglądu w sprawie założenia i kierowania grupą przez skazanego w rozumieniu art. 258 § 3 k.k., zawężając wywody do pojęcia samego „udziału” osoby w zorganizowanej grupie przestępczej w sytuacji;
2. rażącego i mającego wpływ na treść orzeczenia naruszenia prawa procesowego, przez naruszenie art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., do którego doszło w skutek dokonania niedbalej kontroli przez sąd drugiej instancji zaskarżonego orzeczenia, pod względem merytorycznym i prawnym, nie tylko w granicach środka odwoławczego, ale także z urzędu niezależnie od tych granic, w celu stwierdzenia, czy nie zachodziła w niniejszej sprawie rażąca niesprawiedliwość wyroku w sytuacji, w której znalazł się skazany, tj. wymierzenia surowej kary skazanemu za rzekome założenie i kierowanie zorganizowanej grupy przestępczej przy równoczesnym łagodnym potraktowaniu współuczestników grupy

osądzonych w sprawie prowadzonej przez Sąd Okręgowy w Katowicach, sygn. akt XXI K 226/14 i Sąd Apelacyjny w Katowicach, sygn. akt II AKa 509/16;

3. rażącego i mającego wpływ na treść orzeczenia naruszenia prawa procesowego, przez naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 366 § 1 k.p.k., polegającego na błędnym przyjęciu, że okoliczności popełnienia czynu nie budzą wątpliwości, podczas gdy zaniechano wyjaśnienia całego szeregu istotnych okoliczności mogących mieć znaczenie dla odpowiedzialności karnej skazanego, dla ustalenia czy swoimi zachowaniami wypełnił oni wszystkie znamiona zarzucanych im czynów i że spełnione zostały warunki odpowiedzialności konieczne do uznania E.P. za sprawcę przestępstwa z art. 258 § 3 k.k.

Podnosząc powyższe zarzuty wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania, ewentualnie uchylenie wyroków sądów obu instancji i uniewinnienie skazanego.

W pisemnej odpowiedzi na kasację, prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona kasacja okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym, co umożliwiałoby jej oddalenie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie godzi się przypomnieć, że zgodnie z art. 523 § 1 zd. pierwsze k.p.k. strona może wnieść kasację wyłącznie z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeśli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Tak wąskie zakreślenie podstaw kasacyjnych wynika z nadzwyczajnego charakteru tego środka, którego celem nie jest dublowanie już przeprowadzonej kontroli wyroku sądu pierwszej instancji, a wyłącznie eliminacja prawomocnych orzeczeń sądów, które ze względu na charakter (doniosłość) wadliwości, jaką są obarczone, nie mogą ostać się w obrocie prawnym. Nie budzi wątpliwości, że do tego rodzaju kardynalnych uchybień może dojść w razie rażącego naruszenia standardów rzetelnej kontroli odwoławczej, wyznaczonej przepisami art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. O obrazie art. 433 § 2 k.p.k. można mówić wtedy, gdy sąd w ogóle nie rozważy wniosków i zarzutów

wskazanych w środku odwoławczym, zaś o naruszeniu przepisu art. 457 § 3 k.p.k. – gdy w uzasadnieniu wyroku nie zostanie zawarta argumentacja odnośnie do określonego potraktowania zarzutów i wniosków apelacji. Naruszenie art. 457 § 3 k.p.k. będzie więc miało miejsce wówczas, gdy sąd uznając zarzuty apelacji za zasadne lub niezasadne, nie wyjaśni swojego stanowiska, ewentualnie przedstawiona argumentacja będzie zawierała braki (por. postanowienie SN z 16 września 2022 r., V KK 333/22, LEX nr 3485825). To na autorze kasacji spoczywa obowiązek wskazania konkretnych zarzutów apelacyjnych, z którymi wiąże naruszenie standardu rzetelnej kontroli odwoławczej oraz uzasadnienia swego stanowiska w odniesieniu do argumentacji (lub jej braku) sądu *ad quem*.

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy zauważyć należy, że skarżący wskazując na naruszenie przepisów art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. nie precyzuje, które z zarzutów apelacyjnych w ogóle nie zostały rozpoznane, a do których sąd *ad quem* nie odniósł się w sposób prawidłowy. Brak rzetelności kontroli odwoławczej wiąże jedynie z obrazą art. 6 k.p.k. (zarzut z punktu 1 kasacji) i art. 366 § 1 k.p.k. (zarzut z punktu 3 kasacji), których to naruszeń obrona nie zgłaszała na wcześniejszym etapie postępowania. W tej sytuacji sąd odwoławczy nie był zobowiązany do kontroli wyroku sądu *a quo* pod kątem obrazu wskazanych przepisów prawa procesowego. Nie budzi zatem wątpliwości, że mimo formalnego skierowania zarzutów kasacyjnych do orzeczenia drugoinstancyjnego, celem skarżącego jest w istocie próba niedopuszczalnego wywołania powtórnej kontroli orzeczenia sądu *a quo*. Zresztą całe uzasadnienie kasacji sprowadza się do polemiki z oceną dowodów przeprowadzoną przez sąd *meriti* i zaakceptowaną przez sąd odwoławczy, a w konsekwencji ustaleniami faktycznymi co do roli skazanego w przestępczym procederze. Tymczasem sąd *ad quem* szeroko odniósł się ww. kwestii w odpowiedzi na zarzuty podniesione w apelacjach. W szczególności miał na względzie, że kluczowym dowodem winy E.P. był dowód z pomówienia, w tym wypadku wyjaśnień M.S. Dokonał skrupulatnej oceny tego dowodu zgodnie z kryteriami formułowanymi w judykaturze. Czyniąc to odniósł się do relacji P.W., R.A., G.K. czy D.B., którzy mieli wprowadzić ograniczoną wiedzę co do wszystkich osób zaangażowanych w przestępczy proceder, niemniej jednak wskazywali na Polaka nazywanego [...] czy [...], który pomagał M.S. Co więcej,

nawet cytowany przez skarżącego fragment wyjaśnień R.A. wskazuje na współdziałanie [...] z M.S. w przemyśle wyrobów tytoniowych przed 4 czerwca 2011 r. Powoływanie się zaś na uzasadnienie wyroku sądu w innej sprawie jest nieporozumieniem w świetle przywoływanej przecież przez skarżącego zasady samodzielności jurysdykcyjnej sądu karnego określonej w art. 8 § 1 k.p.k. Nie sposób zgodzić się również ze skarżącym, że sąd *ad quem* zawęził wywody do kwestii pojęcia samego udziału w zorganizowanej grupie przestępczej. Pomijając fakt, iż opis tego zarzutu zdaje się urwany, gdyż kończy się zwrotem „w sytuacji”, a przez to jest mało zrozumiały, to przecież sąd drugiej instancji wyraźnie wskazuje na kwestie podległości, roli poszczególnych osób, ich powiązań itp. (*vide* s. 8-9 uzasadnienia zaskarżonego wyroku). Nie tylko wyjaśnił, że ustalenia w tym zakresie czynione były w oparciu o depozycje M.S., lecz także słusznie zauważył, że dla przyjęcia kierowania grupą nie jest konieczne istnienie sformalizowanych mechanizmów wymuszających posłuszeństwo jej członków, czego skarżący nie dostrzega. Niezrozumiałym jest również wskazywanie na zaniechanie wyjaśnienia „całego szeregu istotnych okoliczności mogących mieć znaczenie dla odpowiedzialności karnej skazanego (...)”. Po pierwsze, kasator nie wskazał o jakie to okoliczności chodzi. Po drugie, przepis art. 366 § 1 k.p.k. określa sposób procedowania przewodniczącego składu orzekającego sądu pierwszej instancji, a zatem kasacja nie jest miejscem na podnoszenie zarzutu jego uchybienia (zob. np. postanowienie SN z 19 lipca 2019 r., sygn. akt III KK 288/19, LEX nr 3363837). Zwłaszcza, że jak wskazano wyżej, tego rodzaju zarzutu nie formułowano pod adresem sądu *a quo* w apelacji. Reasumując tę część wywodów stwierdzić należy, że sąd odwoławczy nie dopuścił się uchybień wskazanych w zarzutach z punktu 1 i 3 kasacji.

Całkowicie nietrafiony jest także zarzut podniesiony w punkcie 2 kasacji. Przepis art. 440 k.p.k. z racji swego wyjątkowego charakteru znajduje zastosowanie w sytuacji, gdy zaskarżone orzeczenie lub zawarte w nim rozstrzygnięcie jest rażąco niesprawiedliwe, a zatem gdy dotknięte jest niepodniesionymi w zwykłym środку odwoławczym uchybieniami mieszczącymi się w każdej z tzw. względnych przyczyn odwoławczych, o ile ich waga i charakter są takie, że czynią to orzeczenie niesprawiedliwym i to w stopniu rażącym. Skuteczne podniesienie zarzutu

naruszenia art. 440 k.p.k. wymaga powiązania go z konkretnym uchybieniem, którym obarczone było orzeczenie pierwszoinstancyjne, a którego sąd odwoławczy nie uwzględnił z urzędu (por. postanowienie SN z dnia 16 grudnia 2020 r., III KK 274/20, LEX nr 3270787; postanowienie SN z dnia 4 kwietnia 2018 r., V KK 30/18, LEX nr 2490930; postanowienie SN z dnia 20 grudnia 2017 r., V KK 345/17, LEX nr 2434486). Tymczasem skarżący nie precyzuje konkretnie z jakim uchybieniem wiąże rażącą niesprawiedliwość wyroku sądu *a quo*, którego sąd drugiej instancji nie dostrzegł, a które nie mieściłoby się w zarzutach stawianych w apelacjach obrońców. Jedynie domyślać się można, że naruszenia art. 440 k.p.k. upatruje w wymierzeniu skazanemu – jego zdaniem – zbyt surowej kary, zwłaszcza w kontekście łagodnego potraktowania innych uczestników grupy. Zauważyć jednak należy, że rażąca niewspółmierność kary była podnoszona w apelacji adw. B.B., a do kwestii tej sąd odwoławczy odniósł się w punkcie 3.2. swego uzasadnienia. Czynił to zatem w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a nie z urzędu. O naruszeniu art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. nie może być więc mowy.

Mając powyższe na względzie, nie dopatrując się uchybień, o których mowa w art. 439 § 1 k.p.k., Sąd Najwyższy oddalił kasację obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadną. Jednocześnie kosztami postępowania kasacyjnego obciążył skazanego E.P. , zgodnie z art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 i 3 k.p.k.

(P.B.)

[ms]